

667.

**ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 23 sierpnia 1932 r.

o Straży Więziennej.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

C Z Ę Ś Ć I.

ORGANIZACJA STRAŻY WIĘZIENNEJ.

R o z d z i a ł 1.

Postanowienia ogólne.

Art. 1. Straż Więzienna jest powołana do wykonywania kar pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania w zakresie wymiaru sprawiedliwości.

Straż Więzienna pełni również obowiązki straży konwojowej, przewidzianej w art. 48 i 69 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 272).

Art. 2. Straż Więzienna jest korpusem jednolitym, umundurowanym i uzbrojonym.

Art. 3. Straż Więzienna podlega Ministrowi Sprawiedliwości.

Na czele Straży Więziennej stoi Główny Inspektor Straży Więziennej.

Art. 4. Władze sądowe i prokuratorskie uprawnione są do wydawania funkcjonariuszom straży, pełniącym służbę w poszczególnych więzieniach, zarządzeń, przewidzianych w ustawach.

Art. 5. Straż Więzienna jest uprawniona przy wykonywaniu swych zadań do stosowania niezbędnych środków przymusowych.

Art. 6. Straż Więzienna podczas pełnienia służby ma prawo użycia broni w przypadkach, określonych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 272).

R o z d z i a ł 2.

Ustrój Straży Więziennej.

Art. 7. Minister Sprawiedliwości jest przełożonym Głównego Inspektora i całej Straży Więziennej.

Główny Inspektor jest przełożonym wszystkich funkcjonariuszów Straży Więziennej.

Naczelnik więzienia jest przełożonym funkcjonariuszów Straży Więziennej, pełniących służbę w powierzonym mu więzieniu.

Art. 8. Główny Inspektor Straży Więziennej podlega bezpośrednio Ministrowi Sprawiedliwości

i z jego ramienia kieruje i zarządza sprawami organizacji i administracji wewnętrznej, a w szczególności uzupełnienia, wyszkolenia, zaopatrzenia, uzbrojenia, dyscypliny, kontroli służbowej i technicznego wykonywania służby.

Art. 9. Zastępcą Głównego Inspektora Straży Więziennej jest jeden z inspektorów Straży Więziennej, wyznaczony przez Ministra Sprawiedliwości.

Art. 10. Straż Więzienna składa się z wyższych i niższych funkcjonariuszów.

Art. 11. Wyższymi funkcjonariuszami Straży Więziennej są:

Główny Inspektor Straży Więziennej,
Inspektor Straży Więziennej,
Nadkomisarz Straży Więziennej,
Komisarz Straży Więziennej,
Podkomisarz Straży Więziennej,
Aspirant Straży Więziennej.

Art. 12. Niższymi funkcjonariuszami Straży Więziennej są:

Przodownik Straży Więziennej,
Starszy Strażnik Więzienny,
Strażnik Więzienny.

CZĘŚĆ II.

UZUPEŁNIENIE I WYSZKOLENIE STRAŻY WIĘZIENNEJ.

Rozdział 1.

Uzupełnienie Straży Więziennej.

Art. 13. Skład osobowy funkcjonariuszów Straży Więziennej uzupełnia się drogą awansu i drogą mianowania kandydatów.

Przy mianowaniu wyższych funkcjonariuszów mają pierwszeństwo kandydaci z wyższym wykształceniem i oficerowie zawodowi, przechodzący bezpośrednio ze służby czynnej w wojsku, przy mianowaniu zaś niższych funkcjonariuszów — kandydaci podoficerowie i szeregowcy zawodowi w służbie czynnej.

Art. 14. Kandydaci na niższych funkcjonariuszów Straży Więziennej winni posiadać następujące warunki:

- obywatelstwo polskie,
- niekazytelną przeszłość,
- wiek od 21 do 35 lat,
- odpowiednie uzdolnienie fizyczne i umysłowe,
- zdolność do działań prawnych,
- dokładną znajomość języka polskiego w słowie i piśmie,
- ukończenie szkoły powszechnej, udowodnione świadectwem.

Art. 15. Kandydaci na wyższych funkcjonariuszów Straży Więziennej winni posiadać, prócz warunków, wskazanych w art. 14 w p. a — f, wykształcenie średnie ogólnokształcące lub zawodowe, zakończone przepisowem egzaminami.

Art. 16. W wyjątkowych przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, Minister Spra-

wiedliwości może zwolnić od przepisanego art. 14 i 15 poziomu wykształcenia.

Art. 17. Przepis art. 14 p. c nie ma zastosowania do kandydatów na funkcjonariuszów Straży Więziennej, którzy zajmowali stanowiska w służbie państwowej, wojskowej lub cywilnej.

Art. 18. Osoby, przeciwko którym toczy się postępowanie karno-sądowe o przestępstwa, ścigane z urzędu, lub postępowanie upadłościowe, albo też postępowanie o ubezwłasnowolnienie, nie mogą być przyjęte do Straży Więziennej.

Przyjęcie do Straży Więziennej kandydatów, wydalonych ze służby państwowej lub karanych sądownie, wymaga zezwolenia Ministra Sprawiedliwości, mimo ustania niezdolności do zajmowania stanowisk w służbie państwowej w myśl ustaw karnych. Ograniczenia tego nie stosuje się do osób, karanych za wykroczenia.

Osoby, karane za przestępstwa z chęci zysku, nie mogą być przyjmowane do Straży Więziennej.

Art. 19. W przypadkach, w których małżonkowie, krewni wstępni i zstępni lub przysposobieni, krewni z linii bocznej do trzeciego oraz powinowaci do drugiego stopnia włącznie, mają być funkcjonariuszami tego samego więzienia, wymagane jest zezwolenie Głównego Inspektora.

Art. 20. Wyższych funkcjonariuszów Straży Więziennej mianuje Minister Sprawiedliwości, niższych funkcjonariuszów — Główny Inspektor.

Wyżsi funkcjonariusze Straży Więziennej rozpoczynają służbę w stopniu aspiranta, z wyjątkiem kandydatów, mających wyższe wykształcenie, którzy rozpoczynają służbę w stopniu podkomisarza.

Niżsi funkcjonariusze Straży Więziennej rozpoczynają służbę w stopniu strażnika więziennego.

Minister Sprawiedliwości może poruczyć sprawowanie funkcji Głównego Inspektora Straży Więziennej jednemu z urzędników Ministerstwa Sprawiedliwości.

Art. 21. W wyjątkowych przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, kandydat na funkcjonariusza Straży Więziennej może być mianowany w stopniu wyższym, niż to przewiduje art. 20.

Rozdział 2.

Wyszkozenie Straży Więziennej.

Art. 22. Wszyscy funkcjonariusze Straży Więziennej muszą przejść wyszkolenie specjalne. Ministrowi Sprawiedliwości służy prawo indywidualnego zwalniania wyższych funkcjonariuszów Straży Więziennej od tego obowiązku.

CZĘŚĆ III.

STOSUNEK SŁUŻBOWY.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 23. Stosunek służby w Straży Więziennej ma charakter publiczno-prawny.

Art. 24. Stosunek służbowy funkcjonariuszów Straży Więziennej zawiązuje się z chwilą doręczenia pisma nominacyjnego.

Art. 25. Mianowany funkcjonariusz Straży Więziennej obejmuje służbę w dniu, wyznaczonym w piśmie nominacyjnym, zgłaszając się do wskazanego w tem piśmie przełożonego.

Przed tym przełożonym funkcjonariusze Straży Więziennej składają przysięgę w następującem brzmieniu:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu na powierzonym mi stanowisku pożytek Państwa Polskiego oraz dobro publiczne mieć zawsze przed oczyma, władzy zwierzchniej Państwa Polskiego wierności dochować, obowiązki swoje gorliwie i sumiennie spełniać, rozkazy i polecenia swych władz dokładnie wykonywać, tajemnicy urzędowej dochować, przepisów prawa strzec pilnie, wszystkich obywateli Kraju w równem mając zachowaniu. Tak mi Panie Boże dopomóż“.

Art. 26. W razie niezgłoszenia się w oznaczonym czasie, nominacja traci moc, jeżeli zamianowany nie usprawiedliwił zwłoki w ciągu dni 15 od dnia doręczenia mu pisma nominacyjnego.

Art. 27. Czas służby liczy się od dnia rzeczywistego jej objęcia (art. 25 ust. 1). W razie bezpośredniego przejścia z innej służby państwowej, cywilnej lub wojskowej, czas służby w Straży Więziennej liczy się od dnia zwolnienia od poprzednich obowiązków służbowych.

Art. 28. Władza przełożona prowadzi dla każdego funkcjonariusza Straży Więziennej wykaz stanu służby, który jest szczegółowym opisem przebiegu służby.

Art. 29. Starszeństwo służbowe funkcjonariuszów Straży Więziennej równego stopnia ustala się na podstawie czasu służby w tym samym stopniu. Czas służby w danym stopniu liczy się od dnia mianowania na ten stopień.

W razie równego czasu służby w danym stopniu bierze się, celem ustalenia starszeństwa służbowego, kolejno pod uwagę:

- a) czas służby w bezpośrednio niższym stopniu;
- b) czas służby państwowej wogóle (cywilnej lub wojskowej), albo też czas innej służby publicznej lub pracy zawodowej, ulegającej zaliczeniu do wysługi emerytalnej;
- c) starszeństwo wieku.

Art. 30. Listy starszeństwa służbowego wszystkich funkcjonariuszów Straży Więziennej prowadzi Główny Inspektor Straży Więziennej dla każdego stopnia z osobna.

Listy te należy corocznie zamykać według stanu z dnia 31 grudnia. Interesowani mogą je przeglądać i w ciągu dni 15 po przejrzaniu mogą zwrócić się w drodze służbowej o sprostowanie.

Rozdział 2.

Obowiązki.

Art. 31. Funkcjonariusza Straży Więziennej obowiązuje wierność wobec Rzeczypospolitej, poszanowanie prawa, posłuszeństwo względem przełożonych, bezstronność, sumiennosc i gorliwość w wykonywaniu obowiązków.

Art. 32. Funkcjonariusze Straży Więziennej obowiązani są zachować w tajemnicy wszystkie sprawy, o których powzięli wiadomość w związku ze swem stanowiskiem służbowym, jeżeli sprawy takie uznano za poufne, lub gdy utrzymania ich w tajemnicy wymaga dobro Państwa albo względy służbowe.

Art. 33. Zachowanie tajemnicy obowiązuje wobec każdego, komu funkcjonariusze Straży Więziennej nie są obowiązani donosić o tych sprawach służbowo. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie służby czynnej, jak i po rozwiązaniu stosunku służbowego.

Od obowiązku zachowania tajemnicy może funkcjonariusza Straży Więziennej zwolnić jego obecna lub ostatnio przełożona władza.

Art. 34. Funkcjonariusz Straży Więziennej obowiązany jest donieść natychmiast władzy przełożonej o każdej przeszkodzie do pełnienia służby. Władza przełożona może zażądać udowodnienia tej przeszkody, a w przypadku choroby funkcjonariusza Straży Więziennej poddać go badaniu lekarskiemu.

Funkcjonariusza Straży Więziennej, którego nieobecność w służbie wskutek choroby trwa dłużej niż rok, należy z urzędu przenieść na emeryturę na zasadach, określonych w przepisach emerytalnych. Jeżeli funkcjonariusz Straży Więziennej praw emerytalnych nie nabył, stosunek służbowy z nim należy rozwiązać, przyznając mu odprawę w wysokości trzymiesięcznego, ostatnio pobieranego uposażenia — w razie przesłużenia mniej, niż trzech lat w służbie państwowej, a sześciomiesięcznego — w razie przesłużenia trzech lat lub więcej.

Art. 35. Funkcjonariuszom Straży Więziennej nie wolno przyjmować żadnej posady ani stanowiska, ani też oddawać się takim zajęciom, których wykonywanie jest sprzeczne z obowiązkami służbowymi, lub które mogą budzić wątpliwości co do bezstronnego i sumiennego wypełniania obowiązków służbowych.

Jeżeli funkcjonariusz Straży Więziennej chciałby przyjąć jakiegokolwiek zajęcie uboczne, przynoszące mu korzyści materialne, winien uprzednio uzyskać na to zezwolenie władzy przełożonej. Zezwolenia tego niższym funkcjonariuszom Straży Więziennej udziela właściwy naczelnik więzienia, zaś wyższym funkcjonariuszom — Główny Inspektor.

Funkcjonariusz Straży Więziennej obowiązany jest bezzwłocznie zaniechać takich zajęć, które władza przełożona uzna za niedopuszczalne w myśl postanowień niniejszego artykułu.

Art. 36. O zajęciu samodzielnem żony oraz dzieci nieletnich, pozostających we wspólnem gospodarstwie domowem, funkcjonariusz Straży Więziennej

nej winien zawiadomić władzę przełożoną, która może sprzeciwić się wykonywaniu takiego zajęcia, jeżeli to uchybia godności funkcjonariusza Straży Więziennej albo interesom służby.

Art. 37. Funkcjonariusze Straży Więziennej, ich krewni wstępni i zstępni, rodzeństwo oraz małżonkowie nie mogą zawierać umów gospodarczych z władzami więziennymi i więźniami.

Art. 38. Niżsi funkcjonariusze Straży Więziennej mogą być skoszarowani. Pomieszczenia w koszarach są bezpłatne i nie są uważane za mieszkania służbowe, ani za mieszkania, dostarczone w lokalach państwowych lub przez Państwo zarządzanych, na zasadach ustalonych w ustawie o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych.

Wyższym funkcjonariuszom Straży Więziennej i w koszarach nieumieszczonym niższym funkcjonariuszom władza przełożona może dostarczyć mieszkań w lokalach państwowych lub przez Państwo najętych, albo zarządzanych, na zasadach, ustalonych w ustawie o uposażeniu. Funkcjonariuszowi Straży Więziennej nie wolno odmówić zajęcia takiego mieszkania, jeżeli władza przełożona uzna to za konieczne ze względu na interes służby.

W razie rozwiązania stosunku służbowego lub przeniesienia do innego działu zarządu państwowego, a także w razie przeniesienia służbowego do innej miejscowości, funkcjonariusze, zajmujący lokal, obowiązani są na żądanie władzy przełożonej opróżnić go w ciągu trzech miesięcy od dnia rozwiązania stosunku służbowego, bądź przeniesienia. W przypadku przeniesienia w stan nieczynny termin ten liczy się od dnia rozwiązania stosunku służbowego. W razie niezastosowania się do wezwania w określonym terminie, władza przełożona uprawniona jest do zarządzenia opróżnienia lokalu w drodze egzekucji administracyjnej.

Art. 39. Jeżeli szczególne warunki służbowe tego wymagają, naczelnik więzienia może zarządzić czasowe ograniczenie wydalania się podległych mu funkcjonariuszów Straży Więziennej z więzienia lub z miejsca zamieszkania.

Art. 40. Funkcjonariuszom Straży Więziennej wolno należeć do związków i stowarzyszeń tylko za zezwoleniem władzy przełożonej.

R o z d z i a ł 3.

Prawa.

Art. 41. Funkcjonariusze Straży Więziennej, którzy przesłużyli przynajmniej rok w służbie państwowej, mają prawo do corocznego urlopu wypoczynkowego, a mianowicie:

wyżsi funkcjonariusze Straży Więziennej: do lat ośmiu służby państwowej — przez cztery tygodnie, ponad osiem do szesnastu lat — przez pięć tygodni, ponad szesnaście lat służby — przez sześć tygodni;

niżsi funkcjonariusze Straży Więziennej: do lat trzech służby państwowej — przez dwa tygodnie, ponad trzy do dziesięciu lat — przez trzy tygodnie, ponad dziesięć lat służby — przez cztery tygodnie.

Art. 42. Urlop wypoczynkowy można wstrzymać lub odwołać, jeżeli tego wymagają ważne względy służbowe.

Skoro jednak następnie okoliczności na to pozwolą, należy umożliwić wykorzystanie urlopu jeszcze w tym samym roku kalendarzowym. W przeciwnym razie należy to uwzględnić, w miarę możliwości, przy wymiarze urlopu wypoczynkowego w roku następnym.

Koszty podróży, spowodowane odwołaniem z urlopu, będą zwrócone ze Skarbu Państwa według zasad, ustalonych dla podróży służbowych.

Art. 43. Urlopów udziela wyższym funkcjonariuszom Straży Więziennej Główny Inspektor Straży Więziennej, niższym zaś funkcjonariuszom — naczelnik więzienia.

Art. 44. Funkcjonariusze Straży Więziennej mogą otrzymać urlop w celu załatwienia spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych na czas nie dłuższy jednorazowo niż trzy dni; urlopu takiego udziela przełożony (art. 7). Termin ten może być przedłużony tylko w wyjątkowych przypadkach do dni pięciu.

W razie przeniesienia służbowego do innej miejscowości, funkcjonariusz Straży Więziennej otrzymuje z urzędu urlop, którego czas trwania określa się przy zarządzeniu przeniesienia; urlop ten trwać może od pięciu do czternastu dni.

Urlopy takie nie są wliczane do wymiaru urlopu wypoczynkowego.

Oprócz tego, na prośbę funkcjonariusza Straży Więziennej, może mu być udzielony bezpłatny dłuższy urlop, najwyżej do lat dwu; czasu trwania takiego urlopu nie wlicza się do lat służby. Władza może od tych warunków odstąpić w całości lub w części tylko wówczas, gdy udzielenie dłuższego urlopu požądane jest z ważnych względów publicznych.

Art. 45. Funkcjonariusze Straży Więziennej awansują do wyższych stopni według uznania władzy, która bierze pod uwagę starszeństwo służbowe, uzdolnienie, użyteczność i inne kwalifikacje służbowe oraz naukowe funkcjonariuszów.

Awansować można każdorazowo tylko o jeden stopień.

Art. 46. Wyższych funkcjonariuszów Straży Więziennej awansuje Minister Sprawiedliwości za zgodą Prezesa Rady Ministrów, niższych zaś — Główny Inspektor.

Art. 47. Nie mogą awansować funkcjonariusze Straży Więziennej:

- a) będący w stanie nieczynnym,
- b) przeciwko którym wszczęto postępowanie karne albo dyscyplinarne, lub którzy zostali zawieszni w służbie, aż do czasu zakończenia tego postępowania, lub uchylenia zawieszenia,
- c) w czasie, którego nie zalicza się do służby czynnej.

Art. 48. Funkcjonariusze Straży Więziennej mogą awansować po przesłużeniu co najmniej określonego poniżej czasu w danym stopniu:

w stopniu strażnika więziennego — dwóch lat,
 w stopniu starszego strażnika więziennego — trzech lat,
 w stopniu przodownika Straży Więziennej — czterech lat,
 w stopniu aspiranta Straży Więziennej — trzech lat,
 w stopniu podkomisarza Straży Więziennej — trzech lat,
 w stopniu komisarza Straży Więziennej — trzech lat,
 w stopniu nadkomisarza Straży Więziennej — trzech lat.

Art. 49. Minister Sprawiedliwości w stosunku do wyższych funkcjonariuszów a Główny Inspektor w stosunku do niższych funkcjonariuszów mogą w poszczególnych przypadkach skrócić — nie więcej jednak jak o połowę — terminy służby, określone w art. 48, jeżeli przemawiają za tem względy tego rodzaju, jak: posiadane studia, szczególne uzdolnienie i wybitne zasługi.

Art. 50. Przodownicy Straży Więziennej, nie posiadający warunków, wymienionych w art. 15, wymaganych od kandydatów na wyższych funkcjonariuszów Straży Więziennej, mogą wyjątkowo awansować na aspirantów, jeżeli odznaczyli się wybitnymi zdolnościami, położyli w służbie więziennej niepospolite zasługi i przeszli w Straży Więziennej co najmniej dziewięć lat, z czego w stopniu przodownika lat cztery.

Przy awansach na dalsze stanowiska w Straży Więziennej aspiranci Straży Więziennej, którzy awansowali z przodowników, awansują według ogólnych zasad.

Art. 51. Wyżsi i niżsi funkcjonariusze Straży Więziennej są urzędnikami w rozumieniu ustaw karnych.

Art. 52. Funkcjonariuszom Straży Więziennej w przypadkach zasługujących na uwzględnienie, może być przyznana z funduszków państwowych bezprocentowa zaliczka podług zasad, stosowanych względem funkcjonariuszów państwowych.

Art. 53. Uposażenie funkcjonariuszów Straży Więziennej ulega zajęciu administracyjnemu, tudzież zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu najwyżej do wysokości jednej piątej części sumy uposażenia, przypadającego do wypłaty, jeżeli zaś chodzi o roszczenia za alimenty — także do wysokości drugiej piątej części.

W razie zbiegu zapowiedzeń za alimenty i za inne należności lub długi, pierwszą piątą część uposażenia należy proporcjonalnie podzielić między alimenty i inne należności lub długi, drugą zaś piątą część przekazuje się wyłącznie na zaspokojenie samych tylko alimentów, jeżeliby na nie pierwsza piątą część, w razie zbiegu innych wierzycieli, nie wystarczała.

Art. 54. Wyłącza się zupełnie z pod zapowiedzeń i zajęć, wymienionych w artykule poprzednim:

- a) należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia,
- b) zapomogi, przyznawane funkcjonariuszom Straży Więziennej.

Art. 55. Ustępowanie pod jakimkolwiek tytułem prawa do pobierania uposażenia jest wzbronione. Wszelka umowa, niezgodna z tym zakazem, jest nieważna.

Art. 56. Funkcjonariuszom Straży Więziennej i ich najbliższej rodzinie zapewnia się opiekę lekarską i środki lecznicze w zakresie ustalonym dla funkcjonariuszów państwowych.

Funkcjonariusze Straży Więziennej, pełniący służbę w miejscowościach, w których korzystanie z pomocy lekarskiej, przewidziane w ustępie poprzednim, jest utrudnione, korzystają bezpłatnie z opieki lekarzy więziennych, a nadto ze środków leczniczych z aptek więziennych za zwrotem kosztów własnych apteki.

Art. 57. Funkcjonariusze Straży Więziennej mają prawo do uposażenia emerytalnego, a wdowy i sieroty po nich do zaopatrzenia wdowiego i sierociego na zasadach, zawartych w ogólnych przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym, przyczem z chwilą przyjęcia do służby funkcjonariusze Straży Więziennej (art. 20) uważani są, o ile chodzi o prawa emerytalne, za mianowanych na stałe. Funkcjonariuszowi Straży Więziennej, po ukończeniu pięciu lat rzeczywistej służby czynnej, następne lata służby czynnej liczą się do wymiaru emerytury w stosunku dwunastu miesięcy służby rzeczywistej za szesnaście miesięcy.

Art. 58. Funkcjonariusz Straży Więziennej, który wskutek przestępstwa, popełnionego na jego osobie w związku ze służbą, lub nieszczęśliwego wypadku, doznanego z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych, albo też w związku z ich pełnieniem, lub wskutek choroby zakaźnej, panującej epidemicznie w miejscu służby, utracił całkowicie zdolność do pracy zarobkowej, otrzymuje, niezależnie od zaopatrzenia emerytalnego, jednorazowe odszkodowanie w wysokości dwudziestoczekrotnego pełnego uposażenia, pobranego w ostatnim miesiącu.

Jeżeli funkcjonariusz Straży Więziennej z przyczyn, wymienionych wyżej, utracił życie, jednorazowe odszkodowanie, określone w ustępie pierwszym niniejszego artykułu, otrzymuje pozostała po nim wdowa, dzieci ślubne i uprawnione, niezależnie od pośmiertnego oraz zaopatrzenia emerytalnego.

Do wymienionego odszkodowania stosują się zasady regulujące wypłatę zaopatrzenia wdowiego i sierociego.

Postanowienia niniejszego artykułu nie uchylają przepisów, dotyczących szczególnego wymiaru zaopatrzenia emerytalnego, wdowiego i sierociego (art. 9, 11—13 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380), w brzmieniu ustawy z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239).

Art. 59. Dzieci ślubne i uprawnione tych funkcjonariuszów Straży Więziennej, którzy utracili życie wskutek przyczyn, wymienionych w artykule poprzednim, mają pierwszeństwo przy przyjmowaniu do państwowych zakładów naukowych i, do ukoń-

czenia lat osiemnastu, będą kształcone w tych zakładach na koszt Skarbu Państwa.

Rozdział 4.

Zmiany w stosunku służbowym.

Art. 60. Funkcjonariusz Straży Więziennej może być służbowo przeniesiony do innej miejscowości, albo na inne stanowisko z urzędu dla dobra służby, albo na własną prośbę.

Wyższych funkcjonariuszów Straży Więziennej przenosi Minister Sprawiedliwości, niższych zaś — Główny Inspektor.

Art. 61. Główny Inspektor Straży Więziennej może, w razie potrzeby, delegować funkcjonariusza Straży Więziennej do czasowego pełnienia służby poza miejscem jego stałego urzędowania.

Art. 62. Stosunek służbowy funkcjonariusza Straży Więziennej, przed upływem lat trzech jego służby w tej straży, może być w każdej chwili rozwiązany, jeżeli władza mianująca uzna że dany funkcjonariusz nie nadaje się do służby.

Przy rozwiązaniu stosunku służbowego, na podstawie ustępu poprzedniego niniejszego artykułu, funkcjonariusze Straży Więziennej w razie nienaganego zachowania się, otrzymują, jeżeli nie nabyli praw emerytalnych, odprawę w wysokości: jednomyiesięcznego uposażenia za służbę do jednego roku, dwumiesięcznego uposażenia za służbę od jednego roku do lat dwu, trzechmiesięcznego uposażenia za służbę ponad dwa lata.

Władza mianująca może, w przypadkach wyjątkowych, zarówno przy samem mianowaniu, jak i po mianowaniu, postanowić, że przepis ustępu pierwszego niniejszego artykułu nie będzie zastosowany.

Art. 63. Jeżeli wskutek zmian organizacyjnych w Straży Więziennej powstanie czasowo brak odpowiedniego stanowiska tego samego stopnia dla danego funkcjonariusza Straży Więziennej, albo gdy zajdą okoliczności, nie pozwalające, ze względu na dobro służby, na dalsze zajmowanie przez danego funkcjonariusza stanowiska w Straży Więziennej — to funkcjonariusz ten będzie przeniesiony w stan nieczynny.

Art. 64. Wyższych funkcjonariuszów Straży Więziennej przenosi w stan nieczynny Minister Sprawiedliwości za zgodą Prezesa Rady Ministrów, niższych zaś funkcjonariuszów — Minister Sprawiedliwości.

Art. 65. Przez czas pozostawania w stanie nieczynnym funkcjonariusz Straży Więziennej pobiera pełne uposażenie służbowe.

Czas, spędzony w stanie nieczynnym, zalicza się tylko do wymiaru emerytury.

Art. 66. Funkcjonariusz Straży Więziennej, przeniesiony w stan nieczynny, może być w każdej chwili powołany zpowrotem do służby czynnej; jeżeli jednak powołanie takie nie nastąpi w ciągu dwóch miesięcy od dnia przeniesienia go w stan nieczynny, lub też, jeżeli w tym samym czasie nie na-

stąpi przeniesienie funkcjonariusza do innego działu zarządu państwowego (art. 67), należy rozwiązać stosunek służbowy, stosując postanowienia ustawy emerytalnej.

Art. 67. Do innego działu zarządu państwowego funkcjonariusz Straży Więziennej może być przeniesiony tylko za swoją zgodą.

Art. 68. Funkcjonariusza Straży Więziennej, wybranego do ciała ustawodawczego, zwalnia się na czas trwania mandatu od sprawowania służby, wstrzymując mu zarazem na cały ten czas uposażenie służbowe.

Po wygaśnięciu mandatu funkcjonariusz Straży Więziennej powraca do służby w tym samym stopniu.

Czas sprawowania mandatu do ciała ustawodawczego zalicza się całkowicie do czasu służby.

Działalność funkcjonariusza Straży Więziennej w czasie wykonywania mandatu poselskiego, będąca w związku z wykonywaniem obowiązków poselskich, nie może być podstawą do dochodzeń służbowych przeciwko niemu.

Art. 69. Stosunek służbowy funkcjonariusza Straży Więziennej może być rozwiązany także na jego prośbę.

Prośbę taką składa się na piśmie w drodze służbowej; funkcjonariusze w stanie nieczynnym składają ją temu przełożonemu, któremu podlegali przed przeniesieniem w stan nieczynny.

Art. 70. Decyzja w sprawie rozwiązania stosunku służbowego na własną prośbę funkcjonariusza Straży Więziennej należy do władzy, powołanej do mianowania.

Władza ta może rozwiązanie stosunku służbowego odroczyć względem wyższych funkcjonariuszów na czas do sześciu miesięcy, a względem niższych funkcjonariuszów — na czas do trzech miesięcy, licząc od dnia decyzji.

Odpowiedź na prośbę o rozwiązanie stosunku służbowego winna być podana do wiadomości proszącego nie później, niż w ciągu czterech tygodni od dnia jej złożenia bezpośredniemu przełożonemu.

Art. 71. Przez wystąpienie ze służby na własną prośbę (art. 70) funkcjonariusz Straży Więziennej i jego rodzina tracą wszelkie prawa, wynikające ze stosunku służbowego w Straży Więziennej. Postanowienie niniejsze ma również zastosowanie z wyjątkiem prawa do odprawy, przewidzianej w art. 62 ust. 2, w przypadku rozwiązania stosunku służbowego w myśl postanowień art. 62 ust. 1.

W razie ponownego wstąpienia do służby w Straży Więziennej, prawa, nabyte przez poprzednią służbę, mogą być przywrócone zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości.

Art. 72. Mianowanie funkcjonariusza Straży Więziennej będzie uznane za nieważne, a funkcjonariusz Straży Więziennej będzie wydalony ze służby, jeżeli mianowanie nastąpiło na podstawie dokumentów fałszywych lub nieważnych, albo jeżeli wyjdą najaw okoliczności, nie dopuszczające mianowania w myśl obowiązujących przepisów.

Orzeczenia o unieważnieniu nominacji i o wydaleniu ze służby wyda władza, powołana do mianowania.

CZĘŚĆ IV.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PORZĄDKOWA I DYSCIPLINARNA FUNKCJONARJUSZÓW STRAŻY WIEZIENNEJ.

Art. 73. Funkcjonariuszów Straży Więziennej, którzy naruszają swe obowiązki w służbie lub poza służbą, pociąga się, niezależnie od odpowiedzialności karnej lub cywilnej, do odpowiedzialności porządkowej lub dyscyplinarnej.

Art. 74. Kary porządkowe są następujące:

- 1) nagana,
- 2) dyżury dodatkowe,
- 3) areszt od jednego do siedmiu dni.

Art. 75. Kary dyscyplinarne są następujące:

- 1) areszt od jednego do czternastu dni,
- 2) degradacja o jeden stopień,
- 3) zwolnienie ze służby,
- 4) wydalenie ze służby.

Art. 76. Skazani na karę dyscyplinarną aresztu funkcjonariusze Straży Więziennej nie mogą w ciągu jednego roku od orzeczenia tej kary:

- a) otrzymać awansu,
- b) być członkami komisji dyscyplinarnej i ich zastępcami.

Skazani na karę degradacji funkcjonariusze Straży Więziennej nie mogą w ciągu lat dwu od orzeczenia tej kary:

- a) otrzymać awansu,
- b) być członkami komisji dyscyplinarnej i ich zastępcami.

Art. 77. Zwolnienie ze służby w Straży Więziennej nie pociąga za sobą utraty praw, wynikających ze stosunku służbowego; przy wydaniu jednak orzeczenia dyscyplinarnego, przysługujące funkcjonariuszowi Straży Więziennej zaopatrzenie emerytalne, bądź też odprawa, przewidziana w art. 62, będą zmniejszone, wszakże nie powyżej 50% ich zwykłego wymiaru.

Art. 78. Wydalenie ze służby w Straży Więziennej pociąga za sobą utratę wszystkich praw, wynikających ze stosunku służbowego, wśród nich prawa do zaopatrzenia emerytalnego. W przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, władza, orzekająca wydalenie, może przyznać członkom rodziny wydalonego stały zasiłek najwyżej do wysokości ich normalnego zaopatrzenia wdowiego lub sierociego.

Zasiłek taki przyznać można bądź od chwili wstrzymania wypłaty uposażenia funkcjonariusza wydalonego, bądź też od chwili jego śmierci.

Przy udzielaniu powyższego zasiłku stosują się postanowienia przepisów emerytalnych o utracie prawa do zaopatrzenia wdowiego i sierociego.

Art. 79. Minister Sprawiedliwości ma prawo nakładać kary porządkowe i dyscyplinarne na każdego funkcjonariusza Straży Więziennej.

Główny Inspektor Straży Więziennej ma prawo nakładania w stosunku do wszystkich funkcjonariuszów kar porządkowych, w stosunku do funkcjonariuszów niższych — również kar dyscyplinarnych, nadto, w stosunku do wyższych funkcjonariuszów — kary dyscyplinarnej aresztu.

Inspektorzy są uprawnieni do nakładania w stosunku do wszystkich funkcjonariuszów kar porządkowych, w stosunku jednak do nadkomisarzy i komisarzy nie mogą nakładać kary porządkowej aresztu.

Art. 80. Karę degradacji, zwolnienia lub wydalenia ze służby w stosunku do wyższych funkcjonariuszów Straży Więziennej orzeka Minister Sprawiedliwości, pozostałe kary dyscyplinarne, w stosunku do wszystkich funkcjonariuszów Straży Więziennej, orzeka Główny Inspektor.

Art. 81. Naczelnicy więzień są uprawnieni do nakładania, w stosunku do podległych im funkcjonariuszów, kar porządkowych, z wyjątkiem kary porządkowej aresztu, w stosunku do wyższych funkcjonariuszów.

Art. 82. Karę dyscyplinarną można wymierzyć dopiero po wysłuchaniu opinii właściwej komisji dyscyplinarnej.

Art. 83. Funkcjonariusz Straży Więziennej, skazany prawomocnym wyrokiem sądu karnego, będzie wydalony ze służby bez wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, jeżeli skazanie pociąga za sobą utratę zdolności do sprawowania urzędu publicznego.

Art. 84. Od orzeczenia, wymierzającego karę porządkową lub dyscyplinarną, niema odwołania.

Art. 85. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na niekorzyść funkcjonariusza może nastąpić, jeżeli sprawę umorzono, albo orzeczenie wydano wskutek przestępstwa karnego, albo jeżeli w ciągu pięciu lat od umorzenia lub orzeczenia uniewinniającego wyjdą najaw nowe okoliczności lub dowody, które mogą uzasadnić skazanie.

Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na korzyść funkcjonariusza, skazanego na karę dyscyplinarną, może nastąpić nawet po jego śmierci, jeżeli wyjdą najaw nowe okoliczności lub dowody, które mogą uzasadnić uniewinnienie lub wymierzenie kary łagodniejszej. W razie śmierci skazanego wnioski o wznowienie mogą przedstawić: żona skazanego, jego krewni w linii prostej.

Art. 86. O wznowieniu postępowania dyscyplinarnego rozstrzyga bez wysłuchania opinii komisji dyscyplinarnej — Minister Sprawiedliwości w stosunku do wyższych funkcjonariuszów, a Główny Inspektor Straży Więziennej w stosunku do niższych funkcjonariuszów Straży Więziennej.

Art. 87. Skutki nowego orzeczenia dyscyplinarnego liczą się: od dnia jego wydania w przypadku, przewidzianym w ust. 1 art. 85, w przypadku zaś, przewidzianym w ust. 2 art. 85 — od dnia wydania poprzedniego orzeczenia.

Art. 88. Komisja dyscyplinarna dla wyższych funkcjonarjuszów Straży Więziennej urzęduje przy Ministerstwie Sprawiedliwości i składa się z urzędnika tego Ministerstwa jako przewodniczącego i dwóch członków: inspektora Straży Więziennej oraz nadkomisarza lub komisarza.

Przewodniczącego, członków komisji oraz potrzebną liczbę zastępców mianuje na okres roczny Minister Sprawiedliwości.

Art. 89. Komisja dyscyplinarna dla niższych funkcjonarjuszów Straży Więziennej, pełniących służbę na obszarze danego okręgu apelacyjnego, urzęduje przy prokuraturze sądu apelacyjnego i składa się: z wyznaczonego przez prokuratora sądu apelacyjnego przedstawiciela prokuratury apelacyjnej lub okręgowej—jako przewodniczącego, oraz dwóch członków: komisarza lub podkomisarza i przodownika Straży Więziennej.

Członków komisji oraz potrzebną ilość zastępców mianuje na okres roczny Główny Inspektor Straży Więziennej.

Art. 90. Wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko inspektorom Straży Więziennej zarządza Minister Sprawiedliwości.

Wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko wszystkim innym funkcjonarjuszom Straży Więziennej zarządza Główny Inspektor Straży Więziennej z własnej inicjatywy, bądź na wniosek inspektora, bądź też władz prokuratorskich, a przeciwko niższym funkcjonarjuszom — naczelnik więzienia z własnej inicjatywy, bądź na polecenie Głównego Inspektora lub inspektora Straży Więziennej, albo władz prokuratorskich.

Art. 91. Prawo zawieszenia funkcjonarjusza Straży Więziennej w urzędowaniu przysługuje Ministrowi Sprawiedliwości, Głównemu Inspektorowi Straży Więziennej i inspektorom.

Zawieszenie, zarządzone przez inspektora Straży Więziennej, winno być zatwierdzone przez Głównego Inspektora Straży Więziennej.

Art. 92. Prokurator okręgowy władny jest tymczasowo zawiesić w urzędowaniu funkcjonarjuszów Straży Więziennej, pełniących służbę w więzieniach jego okręgu.

O zarządzone zawieszeniu prokurator winien zawiadomić niezwłocznie Ministra Sprawiedliwości.

Art. 93. Naczelnik więzienia ma prawo tymczasowo zawiesić w urzędowaniu funkcjonarjusza Straży Więziennej, pełniącego służbę w powierzonym mu więzieniu, tylko w przypadkach nagłych, gdy dalsze pełnienie przez funkcjonarjusza obowiązków może być szkodliwe dla służby.

O zarządzone zawieszeniu naczelnik więzienia niezwłocznie zawiadamia Głównego Inspektora Straży Więziennej.

Art. 94. Funkcjonarjusz Straży Więziennej, tymczasowo aresztowany, winien być niezwłocznie zawieszony w urzędowaniu.

Art. 95. Funkcjonarjuszom Straży Więziennej, zawieszonym w urzędowaniu, może być na czas trwania zawieszenia wstrzymana wypłata części uposażenia, nie przewyższającej połowy. Decyzja w tej

mierze należy do Głównego Inspektora Straży Więziennej.

Art. 96. Jeżeli w wyniku postępowania dyscyplinarnego funkcjonarjusz Straży Więziennej został ukarany jedną z kar dyscyplinarnych, wymienionych w art. 75, wówczas okres zawieszenia w służbie nie wlicza się do czasu służby czynnej, a zatrzymana w tym czasie część uposażenia nie będzie wypłacona.

Art. 97. W przypadku umorzenia postępowania dyscyplinarnego, uniewinnienia obwinionego lub nałożenia kary łagodniejszej, niż wymienione w artykule poprzednim, okres zawieszenia liczy się do służby czynnej a zatrzymana część uposażenia będzie wypłacona.

Przepisy przejściowe.

Art. 98. Do czasu unormowania uposażenia funkcjonarjuszów Straży Więziennej przez osobną ustawę o uposażeniu, funkcjonarjusze tej straży będą otrzymywali uposażenie, przewidziane dla funkcjonarjuszów państwowych w ustawie z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), a mianowicie według następujących grup uposażenia: Inspektor Straży Więziennej — według VI lub V grupy uposażenia; Nadkomisarz Straży Więziennej — według VI grupy uposażenia; Komisarz Straży Więziennej — według VII grupy uposażenia; Podkomisarz Straży Więziennej — według IX lub VIII grupy uposażenia; Aspirant Straży Więziennej — według X grupy uposażenia; Przodownik Straży Więziennej — według XI grupy uposażenia; Starszy strażnik więzienny — według XII grupy uposażenia; Strażnik więzienny — według XIII grupy uposażenia.

Art. 99. Urzędnicy i niżsi funkcjonarjusze więzienni, będący w służbie w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stają się funkcjonarjuszami Straży Więziennej i, zachowując dotychczasowe swe uposażenie i stanowiska, otrzymują następujące stopnie: inspektorzy więziennictwa w VI st. sł. — stopień inspektora Straży Więziennej; naczelnicy więzień w VI st. sł. — stopień nadkomisarza Straży Więziennej; naczelnicy więzień w VII st. sł. — stopień komisarza Straży Więziennej; naczelnicy więzień w VIII st. sł. — stopień podkomisarza Straży Więziennej; naczelnicy więzień w IX st. sł. — stopień podkomisarza Straży Więziennej; pomocnicy naczelnika więzienia w VIII st. sł. — stopień podkomisarza Straży Więziennej; pomocnicy naczelnika więzienia w IX st. sł. — stopień podkomisarza Straży Więziennej; asystenci więzienni w X st. sł. — stopień aspiranta Straży Więziennej;

starsi dozorczy więzienni w XI grupie uposażenia — stopień przodownika Straży Więziennej;
 dozorczy więzienni w XII grupie uposażenia — stopień starszego strażnika więziennego;
 dozorczy więzienni w XIII grupie uposażenia — stopień strażnika więziennego;
 pomocniczy dozorczy więzienni w XIV grupie uposażenia będący w służbie w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, otrzymują stopień strażnika więziennego.

Art. 100. Urzędnicy kancelaryjni, będący w służbie w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stają się funkcjonariuszami Straży Więziennej i, zachowując dotychczasowe swe uposażenie i stanowiska, otrzymują następujące stopnie:
 adjunkci kancelaryjni w IX st. sł. — stopień podkomisarza Straży Więziennej;
 adjunkci kancelaryjni w X st. sł. — stopień aspiranta Straży Więziennej;
 kanceliści w XI st. sł. — stopień przodownika Straży Więziennej.

Art. 101. Sprawy dyscyplinarne, w których przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego zapadły już orzeczenia komisji dyscyplinarnych I instancji — toczą się do końca według przepisów, obowiązujących przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 102. Postanowienia rozporządzenia niniejszego nie stosują się do:

- a) kapelanów, nauczycieli, lekarzy i sanitariuszów;
- b) funkcjonariuszów, pełniących służbę w zakładach wychowawczo-poprawczych.

Art. 103. Przepisy ust. 1 i 2 art. 62 rozporządzenia niniejszego stosują się do wszystkich funkcjonariuszów więziennych, będących w służbie w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, z tą zmianą, że przewidziany w ust. 1 art. 62 okres trzyletni zostaje skrócony do jednego roku, który liczyć się będzie od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, niezależnie od daty rozpoczęcia przez funkcjonariusza jego służby w więziennictwie.

Art. 104. Przepis art. 57 stosuje się również do funkcjonariuszów więziennych będących w służbie w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, jednak tylko co do lat służby w więziennictwie polskim, poczynając od dnia 1 listopada 1918 r.

Art. 105. Minister Sprawiedliwości wydaje w drodze rozporządzeń przepisy normujące:

- a) zakres pełnienia przez Straż Więzienną obowiązków straży konwojowej (art. 1 ust. 2); rozporządzenie to zostanie wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Skarbu;
- b) umundurowanie i uzbrojenie funkcjonariuszów Straży Więziennej (art. 2);
- c) wyszkolenie funkcjonariuszów Straży Więziennej (art. 22);
- d) prowadzenie wykazów stanu służby funkcjonariuszów Straży Więziennej (art. 28);
- e) kształcenie na koszt Skarbu Państwa dzieci funkcjonariuszów Straży Więziennej, którzy utracili życie w służbie (art. 59); rozporzą-

dzenie to zostanie wydane w porozumieniu z Ministrami: Opieki Społecznej, Skarbu oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;

- f) postępowanie dyscyplinarne (art. 79).

Postanowienia końcowe.

Art. 106. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 107. Rozporządzenie niniejsze, z wyjątkiem ust. 2 art. 1, wchodzi w życie z dniem 1 września 1932 r.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy w sprawach unormowanych niniejszym rozporządzeniem.

Przepis ust. 2 art. 1 wejdzie w życie w terminie, określonym przez rozporządzenie, przewidziane w punkcie a art. 105.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
 Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor*
 Minister: *Wł. Zawadzki*
 Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*
 Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*
 Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*
 Minister Skarbu: *Jan Piłsudski*
 Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*
 Minister Wyznań Religijnych
 i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*
 Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
Sew. Ludkiewicz
 Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki*
 Minister Komunikacji: *Kühn*
 Minister Opieki Społecznej: *Hubicki*
 Minister Poczty i Telegrafów: *Boerner*